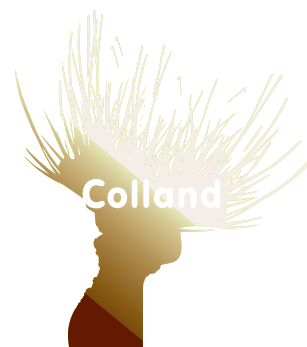

Veilig omgaan met stieren

Jaarlijks zijn er gemiddeld 2 tot 3 dodelijke slachtoffers te betreuren als gevolg van ongevallen met stieren op het bedrijf. De ongelukken gebeuren meestal in de wei. Wat opvalt is dat ook personen die al jaren met stieren werken risico lopen. Stieren zijn onberekenbare dieren en het is daarom belangrijk om alert te blijven en aandacht te schenken aan veiligheid. In deze Info vindt u tips om veilig te werken met stieren.

Let op waarschuwingsgedrag

De lichaamstaal van de stier vertelt een hoop. Ongelukken kunnen voorkomen worden door goed naar de houding en het gedrag van het dier te kijken. Serieuze aanwijzingen dat de stier vijandig gedrag vertoont, zijn:

- Het laag houden van de kop en de persoon strak aankijken tezamen met de gekromde schouders. De stier maakt zijn lichaam breder en vertoont zodoende dominant gedrag. Op onderstaande foto's is dit goed te zien.
- Bij meer agressie gooit de stier met aarde met zijn voorpoten en/of de horens. Ook begint de stier te snuiven.

De kop omlaag en de schouders gekromd

De stier maakt zich groter door zijn rug te krommen

De staart lichtjes tussen de benen. Een teken dat de stier gespannen is en agressief kan worden.

Veiligheidsproblemen bij het houden van stieren tussen pinken

Veel veehouders laten een fokstier bij pinken lopen.

Gevaren hierbij zijn:

1. Het uitvoeren van koppelbehandelingen is veel gevaarlijker als er een stier in het hok aanwezig is.
2. Het uitvoeren van kleine, korte werkzaamheden in het hok (bijv. boxen instrooien) is gevaarlijker.

3. Als de stier 2 tot 3 jaar oud wordt, vertoont hij steeds méér kuddebeschermgedrag. Dit wil zeggen dat hij de kudde pinken tegen indringers beschermt.
4. Gevaarlijke situaties ontstaan als het dier of het hele koppel naar huis wordt gehaald. Hetzelfde geldt voor het omweiden van dieren.

Tips voor meer veiligheid

Eigen huisvesting

Huisvest de stier apart in een eigen hok. Dit hok dient niet al te diep zijn. De veeverzorger moet het dier immers van buiten het hok elke kant op kunnen drijven, eventueel met behulp van een stok. Zorg er dan voor dat het hok naast een ander hok ligt om de stier er uit te laten bij het uitmesten van het eigenlijke hok. Zorg ook voor een verzaamd zelfsluitend voerhek. Daar kan de stier worden opgesloten wanneer kleine werkzaamheden, zoals het instrooien van de boxen, worden uitgevoerd.

Onthoornen van stieren

Nadat u gekozen hebt voor een bepaald stiertje kunt u het onthoornen. Maak hiervan een gewoonte, want een stier zonder hoorns kan een hoop schade en leed voorkomen.

Bij het dekken door de stier

Moet er een melkkoe of een pink gedekt worden, dan kan de stier aangelijnd in het stierenhok lopen. Zorg wel dat de stier vast staat aan het voerhek voordat de tochtige koe in het hok komt. Na het dekken kan de veehouder het dier weer uit het hok leiden en de poort weer op tijd dichtmaken voordat de stier eruit komt.

Kleine werkzaamheden aan het hok

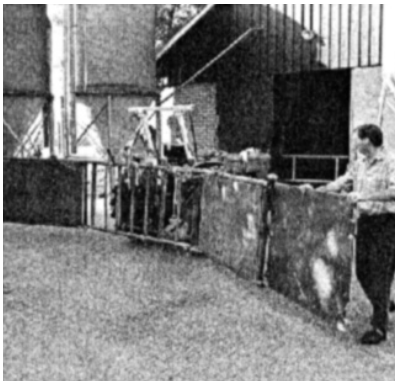
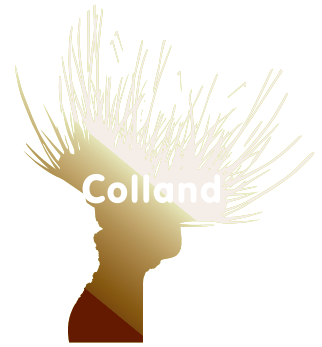
Als een stier tussen de pinken loopt, kom dan niet in het hok. Moeten in het hok kleine werkzaamheden verricht worden (boxen instrooien), dan is het advies om eerst alle dieren vast te zetten of anders op zijn minst de stier. Het zelfsluitende voerhek is hiervoor wederom een zeer geschikt middel. Moet er bijvoorbeeld onderhoud gepleegd worden aan het hok, dan is het advies om alle dieren (en niet alleen de stier) om te drijven naar een ander hok of ruimte.

(Koppel)behandelingen

Als runderen behandeld moeten worden (bijvoorbeeld bij een behandeling tegen vliegen) dan is het van groot belang dat de andere dieren niet los kunnen raken. Plaats desnoods een schot met dwarslatten tussen roosters. Dat beschermt de verzorger tegen trappen van het dier tijdens de behandeling. Het aanbrenge van oormerken is ook een gevaarlijke handeling. De stier vastzetten aan het voerhek en vervolgens een kopsteun aanbrenge is een redelijk veilige methode. De steun wordt aan het voerhek vastgemaakt, waarna de bek van de stier omhoog gehesen kan worden. De steun wordt vaak gebruikt om koeien medicijnen oraal te geven. De stier kan dan niet meer met de horens zwaaien en zo de verzorger verwonden.

Net geboren kalf naar huis halen

In de zomer lopen de meeste runderen buiten. Een stier dan alleen binnen houden is vaak geen optie en dus gaat het dier met de koeien en pinken mee het weiland in. Als een koe gaat afkalven of net gekalfd heeft dan kan het levensgevaarlijk zijn om de koe en eventueel het kalf uit de wei te halen. De stier maar ook de koe zijn dan agressiever dan gewoonlijk.

Een optie is om het dier met de tractor naar huis te drijven. De meeste runderen zijn de eerste minuten wat schuw voor de trekker. Dit geeft de veehouder de gelegenheid om het kalf op te laden

en weg te rijden. Wel is het verstandig dat er iemand mee gaat om de stier desnoods af te leiden mocht er zich toch iets voordoen. Het kalf dat in de wei ligt kan snel op de voorlader getild worden of op een (grond)bak achter de trekker.

Let op met rijden! Het beste kan dan de andere kant opgereden worden dan de kant waar het kalf ligt. Als het kalf probeert op te staan en het dier valt uit de bak dan is het risico dat het kalf wordt aangereken minder groot.

Vee naar huis lokken

Bij het naar huis halen van een dier uit het koppel wordt bij voorkeur als volgt te werk gegaan. Alle dieren worden gelokt door met een emmertje met brokken te rammelen. Eenmaal uit de wei rennen de pinken naar huis. Door wat brokken voor het voerhek te gooien komen alle dieren vast te staan en is het eenvoudig om het gezochte rund uit het koppel te halen.

Veedrijven met honden

Veel schapen- en rundveehouders maken bij het drijven van vee gebruik van honden. De Bordercollie is hiervoor een zeer geschikt ras. Na een goede training kan de hond snel en efficiënt het vee daarheen drijven waar de verzorger het wil. Snel, handig en veilig.

Stier met de hand geleiden

Mocht er zich toch een omstandigheid voordoen waarbij een stier met de hand getransporteerd moet worden, dan worden de volgende adviezen gegeven:

- Gebruik altijd 2 touwen (geen kettingen), 1 aan het kopstel en 1 aan de neusring.
- Geleid het dier altijd met twee personen.
- Zorg voor veilige werkkleding (minstens laarzen met stalen neuzen).

Kinderen op het erf

Stieren kunnen vaak lange tijd achtereen een gelijkmatig en goedaardig gedrag vertonen. Toch dient men er altijd rekening mee te houden dat ze plotseling agressief kunnen worden. Kinderen kunnen de gevaren van stieren moeilijk inschatten. Breng kinderen daarom respect voor de stier bij en laat ze niet in de buurt van dit dier spelen.

Verban de stier van het bedrijf

De oplossing voor alle problemen is om de stier te verbannen van het bedrijf. Het houden van stieren levert bovendien meer kosten en zorgen op dan dat het geld en plezier in het werken oplevert. Mocht u ondanks alles toch een eigen fokstier willen, houdt u zich dan aan bovenstaande aandachtspunten om de kans op ongelukken zo klein mogelijk te houden.

Voor meer informatie over arbeidsomstandigheden in de agrarische sector kijk op www.stigas.nl.

